

SLOVENSKÝ NÁRODOPIŠ

3

IX

VYDAVATELSTVO
SLOVENSKEJ AKADÉMIE VIED
BRATISLAVA 1981

O B S A H

STÚDIE

Úvodom — — — — —	337
Lubica Droppová, K problematike predchodcov robotníckej revolučnej piesne vo folklórnej piesňovej tvorbe slovenského ľudu — — — — —	339
Andrej Melicherčík, Boj proti fašizmu za Slovenského národného povstania v ústnom podaní slovenského ľudu — — — — —	358
Adolf Dygacz, Poznávacia úloha robotníckych piesní — — — — —	396

MATERIÁLIE — ARCHIV

Adalbert Stránsky, Život a sociálne postavenie drevorubačov banskobystriцkej komory v 17. a 18. storočí — — — — —	408
Rudolf Bednárik, Slovenské zemerobotnícke hnutie na Dolnej zemi — — — — —	414
Elena Bošková, Niektoré poznatky zo života sezónnych poľnohospodárskych robotníkov v oblasti Ziaru nad Hronom — — — — —	420
Lubica Droppová, Výber piesňového materiálu z ankety „Hľadáme robotnícku pieseň“ — — — — —	433
Viera Gašparíková, Naša súčasnosť vo veršoch ľudového autora — — — — —	435

ROZHLADY

Božena Filová, VI. medzinárodný kongres antropológie a etnografie v Paríži — — — — —	447
Soňa Burlasová, Medzinárodné sympóziu m o výskume robotníckej piesne — — — — —	455
Lubica Droppová, Zpráva o zasadaní komisie spoločnosti československých národopiscov pre výskum priemyselných oblastí — — — — —	465
Lubica Droppová, K účelu a výsledkom ankety „Hľadáme robotnícku pieseň“ — — — — —	466
Vladimír Varinský, Z činnosti Robotníckych domov na Slovensku — — — — —	467
Jarmila Pátková, Tradičné a nové ľudové umenie v Rumunskej ľudovej republike — — — — —	471
Ján Podolák, Konferencia o štúdiu ľudovej kultúry karpatskej oblasti — — — — —	481
Jarmila Pátková, III. celoslovenský aktív ľudových umeleckých výrobcov — — — — —	487

RECENZIE a REFERÁTY

Vladimír Karbusický — Václav Pletka, Dělnické písně I—II (Viera Gašparíková) — — — — —	490
Zdeněk Nováček, Robotnícké spevokoly na Slovensku (Soňa Burlasová) — — — — —	493
Selo Viriatino v prošlom i nastojaščem (Ján Mjartan) — — — — —	495
Sovetskaja etnografija, ročník 1954 a 1955 (Štefan Mruškovič) — — — — —	506

C O Д Е Р Ж А Н И Е

СТАТЬИ

Вступление — — — — —	337
Любца Дропцова, К проблематике предшественников рабочей революционной песни в фольклорном песенном творчестве словацкого народа — — — — —	339
Андрей Мелихерčíк, Борьба против фашизма во время Словацкого народного восстания в устной передаче словацкого народа — — — — —	358
Адольф Дигач, Познавательная роль рабочих песен — — — — —	396

МАТЕРИАЛЫ — АРХИВ

Адальберт Странский, Жизнь и социальное положение дровосеков банско-бистрицкой палаты в 17 и 18 вв. — — — — —	408
Рудольф Беднарик, Движение словацких землекопов в области „Долна зем“ — — — — —	414
Елена Бошкова, Некоторые данные из жизни сезонных сельскохозяйственных рабочих в области Жияр над Гроном — — — — —	420
Любца Дропцова, Выбор песенного материала из анкеты „Ищем рабочую песню“ — — — — —	433
Вера Гашиарикова, Наша современность в стихах народного автора — — — — —	435

ОБЗОРЫ

Боžена Филова, VI. международный конгресс антропологии и этнографии в Парижи — — — — —	447
Соња Бурласова, Международный симпозиум об исследовании рабочей песни — — — — —	455
Любца Дропцова, Отчет о заседании комиссии чехословацких этнографов по исследованию промышленных областей — — — — —	465

Na 1. strane obálky: Baník zo Žakaroviec. Archiv NÚ SAV. Foto ČTK.

„SME VIAC AKO POLITICKÁ STRANA. SME PREDVOJ NOVÉHO ŽIVOTA. TVORIAC NOVÉ POMERY, CHCEME TVORIŤ NOVÝCH LUDÍ.“

(Zo zakladajúceho sjazdu Komunistickej strany Československa.)

Založenie Komunistickej strany je významnou udalosťou v dejinách každého národa. Je výsledkom vývinových tendencií, v ktorých robotnícka trieda na čele ostatných pracujúcich v živelných triednych zápasoch prijíma revolučnú marxisticko-leninskú ideológiu, osvojuje si ju, uvedomuje si svoju silu a po organizačnom zjednotení stáva sa rozhodujúcim činiteľom v ďalšom vývine spoločnosti, národa a štátu.

Zo súhrnu hľadísk, podľa ktorých sa pristupuje k 40. výročiu založenia Komunistickej strany Československa, závažnou ostáva otázka významu založenia strany v konkrétnych podmienkach na Slovensku, jej účasť pri uspošobovaní života a kultúry pracujúceho ľudu. Na rozvedení a objasnení tejto otázky sa popri rade ostatných spoločenských vied účastní i národopis, ktorého objektom skúmania je vlastný život a kultúra pracujúceho ľudu v jeho denných prejavoch a rozmanitostiach. Národopisu v tomto súvisi pripadá úloha spresňovať obraz vývinového procesu triedneho boja v špeciálnych podmienkach danej národnej pospolitosti dokladmi kultúry pracujúceho ľudu. Pre pochopenie zákonitostí tohto procesu etnografia a folkloristika odhaľuje a objasňuje dôležité triedne zložky v ľudovej kultúre. Postupuje tak, že pri zhodnocovaní prejavov kultúry ľudu ako celku kladie dôraz na také jej zložky, ktoré sa svojou obsahovou a ideovou hodnotou zaraďujú medzi základné demokratické a pokrokové odkazy kultúry ľudstva vôbec.

Vyhľadávanie ideovej hodnoty v jednotlivých prejavoch kultúry ľudu a ich cúdenie je obzvlášť dôležité pre obdobie, v ktorom sa zo živelného hnutia pracujúcich za svoje práva zrodilo hnutie organizované, založené na vedeckom svetonázore, na učení strany. Je to obdobie triedne diferencovanej spoločnosti kapitalizmu, ktoré i v kultúre ľudu vytvára dva prúdy, zodpovedajúce dvom protikladným zložkám vtedajšej spoločnosti, ich odlišným potrebám a túžbam. V živote a kultúre ľudu sa v tomto období vyhraňujú zložky pokrokové a výrazne sa odlišujú od tých prvkov jeho kultúry, ktoré pod vplyvom kultúry buržoáznej či

spomalením vlastného vývinu stávajú sa brzdou ďalšieho vývojového procesu a odporujú požiadavkám pracujúceho človeka. Sledovať progresívne prejavy života ľudu znamená teda odkrývať tie jeho črty, ktoré postupne pripravovali pôdu pre utvorenie triedneho povedomia. Progresívne zložky ľudovej kultúry boli okrem iných faktorov silou, na základe ktorej pracujúci ľud mohol uskutočniť revolučný zvrät, ktorého výsledkom bolo odstránenie vykorisťovania, ako nevyhnutný predpoklad pre vybudovanie socializmu a komunizmu.

Sila pracujúceho ľudu ako pretvárateľa dejín neprejavila sa naraz. Narastala a overovala sa v skúsenostiach, vytvárajúc takto vnútorné predpoklady pre usporiadanie spoločnosti spravodlivej a žičlivej práve základným zložkám národného spoločenstva — pracujúcemu ľudu.

Číslo nášho časopisu, venovaným 40. výročiu založenia Komunistickej strany Československa, chceme prispieť k odhaleniu týchto predpokladov, uložených v rozmanitých, drobných denných prejavoch pracujúceho človeka a chceme aspoň náznakovite poukázať na úlohy našej vednej disciplíny pri objasňovaní pôsobnosti a vplyvu Komunistickej strany Československa na utváranie a smer ďalšieho dejinného vývinu.

Pri významnom výročí KSČ nejde len o zhodnotenie štyridsiatich rokov jej vnútorného stranického života, naplneného straníckymi akciami, bojmi a úspechmi. Je to výročie dôležité predovšetkým pre osud samého pracujúceho ľudu. Význam strany a jej úspechy hodnotia sa meradlami dôstojných podmienok života pracujúceho človeka. Strana zvíťazila v Československu vo víťazstve svojho ľudu, v jeho rovnoprávnom spoločenskom živote, hospodárskom povznesení, v jeho kultúrnom rozmachu. Komunistická strana Československa preto jubiluje oslavne, uprostred zmien, ktoré naznačujú slávnú budúcnosť ľudu našej vlasti.

Božena Filová